

Beslutningsforslag nr. B 110. Fremsat den 3. april 1984 af Torben Lund (S), Inge Fischer Møller (S), Leif Hermann (SF), Ebba Strange (SF), Lone Dybkjær (RV), Estrup (RV), Anne Grete Holmsgård (VS) og Lenger (VS)

Forslag til folketingsbeslutning om børns retsstilling

Folketinget opfordrer regeringen til straks i begyndelsen af næste folketingssamling at fremsætte forslag om børns familieretlige stilling efter følgende retningslinjer:

1. Reglerne om forældremyndighed, samværsret og værgemål ændres, således at de med nedenstående tilføjelser indholdsmæssigt svarer til hovedlinjerne i det lovudkast, der er opstillet i den af justitsministeriet nedsatte arbejdsgruppes betænkning nr. 985/1983 »Forældremyndighed og samværsret«.
2. Praksis for samværsret ændres, således at den kan udøves i et omfang, som tilgode-

- ser hensynet til at bevare barnets forbindelse med begge forældre i højere grad, end den gældende samkvemsretspraksis giver adgang til. Der skal skabes hjemmel til, at forældremyndigheden, når dette må anses for bedst for barnet, kan overføres til den anden af forældrene, såfremt indehaveren af forældremyndigheden vedholdende modarbejder en rimelig samværsret.
3. Forældre og børn tilbydes en bredere familiemæssig rådgivning og vejledning i forbindelse med uenighed om forældremyndighed og samværsret ved separation, skilsmisse eller samlivsophævelse.

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

Den familiemæssige ramme om børns opvækst har ændret sig væsentligt i de senere år, jfr. bl.a. børnekommissionens betænkning nr. 918/1981 og tilhørende delbetænkninger. Familierne er således blevet mindre, den samlede udearbejdstid for familien er blevet større, og vielsestallet er gået ned, samtidig med at skilsmissetallet har stabiliseret sig på et relativt højt niveau, og samtidig med, at der er registreret en stigning i antallet af par, der lever sammen uden at indgå ægteskab.

Omnibusundersøgelserne viser, at fra 1976 til 1982 er antallet af papirløse samlivsforhold steget fra at udgøre en andel på 12 pct. af alle samlevende til nu at være 17 pct. Heraf er andelen af papirløse forhold med fællesbørn steget fra 20 pct. til 25 pct.

Samlivsforholdene i børnefamilierne er således ændret, men principperne i den lovgivning, der herhjemme fastlægger barnets juridiske stilling i familien, stammer stort set fortsat fra tiden imellem de to verdenskrige. Der er sket små justeringer undervejs, men ikke nogen af afgørende betydning. Det er således fortsat sådan, at der i juræn skelnes mellem, om et barn er et ægtebarn eller et barn født uden for ægteskab, og at der kun i tilfælde af ægteskab er tale om fælles forældremyndighed over et barn.

Et barns tilknytning til begge sine forældre bør imidlertid ikke være afhængig af, om forældrene er gift, lever papirløst sammen eller har valgt at leve adskilt. Barnet har altid brug for to forældre og for, at forældrene føler omsorg for det.

Om forældremyndigheden er placeret hos begge parter, kan være en formalitet, men det er forslagsstillernes opfattelse, at forældre bør have adgang til at aftale, at forældremyndigheden skal være fælles, også når de lever sammen papirløst eller lever hver for sig.

Muligheden for at træffe aftale om fælles forældremyndighed må forventes at lette overgangen for mange forældre i en separations- eller skilsmisssituation eller ved samlivsophævelse.

Fælles forældremyndighed kræver enighed om alle væsentlige spørgsmål, og at parterne kan løse problemerne sammen, når de opstår. Har forældrene ikke en sådan evne og vilje, er forudsætningerne for, at den fælles forældremyndighed kan fungere tilfredsstillende for barnet og forældrene, ikke til stede.

En af grundforudsætningerne for den fælles forældremyndighed vil naturligvis være, at forældrene kan blive enige om, hvor barnet skal bo, og om omfanget af samværsretten for den af forældrene, som barnet ikke bor hos.

Forældrene må således komme overens om, hvilke spørgsmål der kræver en orientering af og en drøftelse med den af forældrene, barnet ikke bor hos. Lykkes det ikke forældrene at opnå en sådan enighed om, hvordan rammerne for den fælles forældremyndighed skal udfyldes, må den fælles forældremyndighed som en sidste udvej bringes til ophør.

Bemærkninger til de enkelte punkter

Ad 1

Med dette punkt tilsigtes en lovfæstelse af hovedlinjerne i de forslag, som er indeholdt i betænkning nr. 985/1983 »Forældremyndighed og samværsret«.

Der henvises i det hele til de i betænkningen angivne begrundelser for de foreslåede ændringer. Hovedelementerne i forslaget skal være:

- a. Er forældrene gift med hinanden ved barnets fødsel, eller indgår de senere ægteskab, har de fælles forældremyndighed.
- b. Ved separation, skilsmisse eller samlivsophævelse i øvrigt kan forældrene træffe aftale om fortsat fælles forældremyndighed.
- c. Forældre, der ikke er gift med hinanden, gives adgang til at aftale fælles forældremyndighed.
- d. Lever forældre, der har fælles forældremyndighed, ikke sammen, kan enhver af dem kræve, at den fælles forældremyndighed skal ophøre.

- e. Den af forældrene, der ikke har forældremyndigheden, har ret til samvær med barnet. Samværsretten må lovfæstes for alle.
- f. Der etableres adgang til, at der kan træffes bestemmelser om midlertidig samværsret for en indehaver af forældremyndigheden under behandling af en sag om forældremyndighed ved retten eller statsamtet.

Ad 2

Med henblik på at sikre, at barnet kan bevare den bedst mulige kontakt med begge forældre, er det væsentligt at ændre den nuværende praksis for fastsættelse af samkvemsret, således at samværsmuligheden for den af forældrene, der ikke har forældremyndigheden, udvides.

Muligheden for løbende kontakt må væsentligt forbedres. Samtidig bør samværets omfang i langt

højere grad end efter den gældende praksis fastsættes efter et individuelt skøn i hvert enkelt tilfælde, bl.a. under hensyn til den hidtidige kontakt med barnet, barnets alder og den geografiske afstand.

Ad 3

Forældre og børn bør tilbydes hjælp til løsning eller mindskning af de problemer, der opstår efter et samlivsbrud. Ydelsen af denne hjælp kunne eventuelt henlægges til de amtskommunale børnerådgivningscentre.

Samtidig må den besluttende myndighed i forældremyndigheds- og samværsretssager have adgang til at trække på børnesagkyndig bistand gennem de amtskommunale børnerådgivningscentre og/eller ved konsulentbistand fra en børnesagkyndig, jfr. i det hele betænkning nr. 985/1983, side 166-170.